

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

PM
2023-02-07

Ärendenummer
NV-01122-23

Bilaga 1: Sammanfattning av överenskommelse om långsiktigt skydd av värdefulla skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog

I Skogsutredningen 2020 konstaterades att det finns ca 500 000 hektar skyddsvärd produktiv skog med omgivande fjällbjörkskogar, våtmarker och fjäll som idag saknar skydd. Av dessa ligger knappt 50 000 hektar produktiv skog på Sveaskogs innehav.

Fjällnatureskogarna med omgivande myrar och fjäll längs med hela den svenska fjällkedjan från finska gränsen ner till Sälenfjällen utgör ett unikt ekosystem. Detta intakta landskap är i det närmaste unikt i ett västeuropeiskt, och mycket skyddsvärt ur ett globalt perspektiv. Värdena är framför allt knutna till den intakta ekosystemmångfalden på landskapsnivå, det vill säga att landskapet består av stora sammanhängande intakta fjäll, myrar och naturskogar med mycket höga naturvärden där de naturliga processerna kan råda.

Den fjällnära skogen är av stor betydelse för renskötseln. Stora arealer med lavrika skogar, som är viktiga för renens bete, kommer genom denna överenskommelse att bli långsiktigt skyddade som blivande naturreservat. Vår bedömning är att renskötselns intressen som helhet bör påverkas positivt av att de föreslagna skogarna nu får ett långsiktigt formellt skydd.

Den fjällnära skogen kan även bidra till utvecklingen för naturturism, friluftsliv, jakt, fiske och lokalsamhället i övrigt. Formellt skydd kan ha goda förutsättningar att förena lokalbefolkningens, friluftslivets, renskötselns och naturturismens behov med naturvårdens. Det finns exempelvis sällan anledning att meddela föreskrifter mot annat än skogsbruk och större exploateringar i dessa områden, vilket innebär att jakt, fiske, renskötsel och skoteråkning inte bör påverkas i nämnvärd utsträckning.

Formellt skydd i form av naturreservat och nationalparker ger också möjligheter till en statlig satsning på uppbyggnad av infrastruktur för friluftsliv och turism i form av exempelvis naturum, parkeringsplatser, leder, rastplatser och övernattningsstugor.

Regeringsuppdrag för långsiktigt formellt skydd

Regeringen gav i juni 2022 Naturvårdsverket i uppdrag att arbeta för att värdefulla skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog på fastigheter som ägs av Statens fastighetsverk och Sveaskog AB (publ.) får ett långsiktigt formellt skydd. I uppdraget ingick att avgränsa de områden som ska

få ett formellt skydd så att deras naturvärden bevaras och de kan förvaltas långsiktigt, samt även i övrigt får ändamålsenliga gränser.

Av uppdraget framgår att det statliga skogsbruket bör vara en föregångare och ett föredöme för ett hållbart skogsbruk och bör ta stor natur- och kulturmiljöhänsyn samt hänsyn till rennäringen samt att det är viktigt att staten, via sitt skogsägande, agerar som föregångare för ett hållbart skogsbruk och gör de nödvändiga åtaganden som bedöms vara relevanta för att hållbart nyttja skogen och bevara biologisk mångfald och andra värdefulla ekosystemtjänster. Staten bör alltså vara en föregångare för att ha hög trovärdighet i arbetet med formellt skydd av skog och skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog bör därför få områdesskydd så snart det är möjligt.

Regeringsuppdraget har sin grund i Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73 och regeringens proposition 2021/22:58 (Skogspropositionen), som antogs av riksdagen 2022. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning att staten bör vara en föregångare och att dessa statliga skogar skulle få ett formellt skydd.

Nära samarbete för att skydda fjällskogar

Sveaskog, Naturvårdsverket och de fyra länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län har därefter i nära samarbete verkat för att så snabbt som möjligt se till att de utpekade områdena på Sveaskogs mark ska kunna få ett formellt skydd. I samverkansprocessen mellan parterna har en målsättning varit att områdena ska ha ändamålsenliga gränser. Då parterna har fått ytterligare kunskap om områdenas naturvärde har vissa gränsjusteringar gjorts. För flera områden har ytterligare områden med höga naturvärden lagts till, och för några områden har delar med lägre naturvärde tagits bort. Angränsande myrar och fjäll har inkluderats till fjällnatureskogarna där det har bedömts som motiverat.

Parterna är överens om att detta är skyddsvärda skogar. Ca 75 procent av skogarna var sedan tidigare avsatta av Sveaskog, utöver detta är det cirka 20 procent skogar som Sveaskog inte hade besökt och hade därför inte kunnat avsättas ännu. Ca fem procenten är mark som har tagits med i avgränsningen för att åstadkomma ändamålsenliga gränser och möjliggöra ändamålsenlig skötsel av de blivande naturreservaten.

Ett område med fjällnatureskog ingår inte i överenskommelsen. Det är området benämnt Ätnaråvve i Norrbottens län, i vilket Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) en försökspark. Fortsatt samråd mellan Sveaskog, SLU och Naturvårdsverket krävs för att hitta former för att hitta former för hur området ska kunna få ett formellt skydd samtidigt som försöksverksamhet fortsatt ska kunna bedrivas i området.

Sammantaget bedömer parterna att områdena nu har ändamålsenliga gränser för att kunna få ett formellt skydd. Länsstyrelserna kan nu när överenskommelsen är klar gå vidare med att bilda naturreservat av dessa områden.

Skyddet av värdefulla fjällskogar bidrar till flera miljömål

Genom denna överenskommelse tar nu Staten ett stort ansvar genom att Sveaskogs värdefulla fjällnatureskogar kan få ett formellt skydd. Det är en viktig del av det stora sammanhängande intakta landskap som nu kan få ett formellt skydd och bevaras för framtiden.

Skyddet av de utpekade områdena bidrar till de svenska miljömålen *Storslagen fjällmiljö*, *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* och *Begränsad klimatpåverkan*. De blivande naturreservaten bidrar också till Sveriges internationella åtaganden för att skydda biologisk mångfald i skogen och ett ökat formellt skydd av skog och mark. Dessutom bidrar skyddet av dessa fjällnaturskogar till bevarad kolsänka, alltså till fortsatt nettoupptag av koldioxid i skogen, som är ett av målen i Parisavtalet.

Fortsatt process i länen för att bilda naturreservat

Överenskommelsen mellan Naturvårdsverket och Sveaskog innebär att Sveaskog, utan ersättning, medger att länsstyrelserna får bilda naturreservat av 108 områden med en sammanlagd yta av ca 100 000 hektar, inklusive den produktiva skogsmarken. Sveaskog kommer fortsätta att äga marken, men kommer inte avyttra eller upplåta mark för anläggningar och verksamheter som strider mot överenskommelsens syfte.

Sveaskog fortsätter också genom detta sin inslagna väg att avsätta skog för att göra bolagets skogsinnehav mer varierat och därigenom göra skogsbruket ännu mer hållbart på lång sikt. Genom det goda samarbetet i denna fråga ser Naturvårdsverket och Sveaskog förutsättningar för fortsatt samverkan kring bevarande av skogliga naturvärden.

Sveaskog och Naturvårdsverket ser fram emot den process där länsstyrelserna nu börjar planera naturreservatsbildningarna utifrån dessa utgångspunkter i nära dialog med berörda kommuner, samebyar och övriga intressenter.

Faktaruta

Sveaskog, Naturvårdsverket och de fyra länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län gör detta i nära samarbete. Överenskommelsen har sin grund i

Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73 och regeringens proposition 2021/22:58 (Skogspropositionen), som antogs av riksdagen 2022. Inom ramen för Skogsutredningen redovisades en inventering av värdefulla fjällnaturskogar på statens innehav, gjord av länsstyrelserna i de aktuella länen. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning att staten bör vara en föregångare och att dessa statliga skogar skulle få ett formellt skydd.

Den aktuella arealen är ca 100 000 hektar, varav ca 48 000 hektar produktiv skog och omfattar sammanlagt 108 områden i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Dalarnas län.

- I Norrbottens län är det 57 områden omfattande totalt ca 31 000 hektar produktiv skogsmark
- I Västerbottens län är det 39 områden omfattande ca 12 500 hektar produktiv skogsmark
- I Dalarnas län är det elva områden omfattande ca 4000 hektar produktiv skogsmark
- I Jämtlands län är det ett område omfattande knappt 300 hektar produktiv skogsmark

